

Кріпак Андрій Юрійович

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Рижкова Світлана Анатоліївна

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ ДІЛЬНИЧНОГО ОФЦЕРА ПОЛІЦІЇ У ЗАПОБІГАННІ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Інтеграція до європейських інституцій відкриває Україні шлях до більш широкої участі в структурах міжнародної безпеки, забезпечує можливість спільних дій України та ЄС щодо боротьби зі злочинністю.

У цьому контексті ефективна та цілеспрямована діяльність дільничних офіцерів поліції та впровадження такого інституту як поліцейські громади стає важливим чинником стабільності й безпеки.

Багато вітчизняних вчених досліджують це питання: В. Авер'янов, І. Арістова, О. Бандурка, В. Басс, В. Бевзенко, О. Безпалова, Ю. Битяк, Л. Біла-Тіунова, В. Білоус, І. Бородін, В. Галуцько, В. Гарашук, Ю. Гаруст, І. Голосніченко, С. Гончарук, І. Гриценко, Т. Гуржій, С. Гусаров, В. Гуславський, В. Демченко, О. Джафарова, Є. Додін, М. Дорогих, А. Єлістратов, В. Заросило, А. Іванишук, Р. Калюжний, В. Ковальська, А. Комзюк, С. Ківалов, В. Коваленко. Однак через постійні зміни в суспільному житті та недосконалому законодавству це питання залишається актуальним [1, с. 54].

Дільничного офіцера поліції як суб'єкта адміністративної діяльності визначає, перш за все, його адміністративно-правовий статус.

Варто наголосити, що це поняття та його елементи в сучасній адміністративно-правовій доктрині постійно привертають увагу вчених і базуються на теоретико-методологічних розробках науковців з теорії права, які виділяють загальний (базовий або конституційний) правовий статус, спеціальний (родовий) статус для окремих груп громадян (державних службовців, засуджених, пенсіонерів тощо) та індивідуальний (приватний) статус, який відображає ознаки, що характеризують правовий статус конкретної особи [2, с. 136].

Варто виокремити основні напрями превентивної діяльності дільничних офіцерів поліції з урахуванням положень Наказу МВС України від 28.07.2017 р. № 650 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції»: 1) попередження кримінальних та інших правопорушень; 2) перевірка дотримання обмежень,

установлених законом щодо осіб, які перебувають на превентивному обліку; 3) здійснення поліцейського піклування.

Подальший хід праці буде спрямовано на розкриття виокремлених напрямів превентивної діяльності дільничних офіцерів поліції. Ведучи мову про попередження кримінальних та інших правопорушень, варто зазначити, що детермінантами зростання злочинності і криміналізації суспільних відносин виступають не стільки самі негативні соціально-економічні фактори, скільки нездатність протиставити їм зважену державну економічну, соціальну, правову політику і організаційно-правовий механізм її реалізації на рівні окремих регіонів, забезпечити належний правопорядок, ефективне регулювання суспільних відносин, організованість і погодженість функціонування всіх ланок системи державної влади, відповідальність державного апаратуза прийнятті рішення, у тому числі в сфері безпосереднього захисту прав і законних інтересів громадян від протиправних посягань, беззаконня і свавілля [3, с. 314]. 2

У зв'язку із зазначеними основними напрямками діяльності дільничних офіцерів поліції щодо попередження кримінальних та інших правопорушень є: 1) здійснення профілактичної роботи, спрямованої на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень; 2) виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, вживання у межах компетенції заходів задля їх усунення; 3) вживання заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення; 4) здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події; 5) у випадках, визначених законом, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, прийняття рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечення їх виконання; 6) доставляння у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення; 7) вживання всіх можливих заходів задля надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я, а також особам, які постраждали від торгівлі людьми; 8) вживання заходів щодо запобігання вчиненню насильства в 'сім'ї та його припинення тощо. Отже, профілактика кримінальних та інших правопорушень у діяльності дільничних офіцерів поліції становить собою систему організаційних, правових і виховних заходів, спрямованих на попередження та вживання у межах компетенції заходів із метою усунення причин і умов, що сприяють учиненню особами протиправних дій [3, с. 315].

Основним критерієм оцінювання роботи дільничного офіцера поліції є рівень довіри населення, що проживає на території поліцейської дільниці, до конкретного дільничного, який її обслуговує. Для підвищення іміджу поліції, покращення ефективності її роботи дільничний взаємодіє з громадою шляхом проведення спільних проєктів, програм, заходів нарад, семінарів, круглих столів, відкритих занять тощо [4, с. 132].

Що ж стосується дільничних офіцерів поліції, то їхні публічно-владні повноваження закріплені в положеннях нормативно-правових актів як законодавчого, так і відомчого характеру, які вони реалізують у визначених адміністративно-правових формах через застосування адміністративно-правових методів у чітко визначеній сфері — сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг у межах території обслуговування. Повноваження дільничних офіцерів поліції визначено в п. 3 розділу II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції (далі — Інструкції) [2, с. 137].

Дільничний офіцер поліції є громадянином України, який перебуває на відповідній штатній посаді органу поліції та має спеціальне звання. Діяльність працівників служби дільничних офіцерів поліції спрямована на вирішення таких завдань: 1. Проведення загальної та індивідуальної профілактичної роботи серед жителів адміністративної дільниці, підтримання публічної безпеки та порядку на території, що обслуговується. 2. Робота з населенням та громадськими формуваннями на адміністративній дільниці щодо підтримання публічної безпеки та порядку, профілактика правопорушень та боротьба зі злочинністю. 3. Участь разом з іншими службами та підрозділами територіальних органів поліції у виявленні, попередженні, припиненні адміністративних та кримінальних правопорушень, а також у розкритті кримінальних правопорушень, вчинених на території адміністративної дільниці [1, с. 55].

Отже, правове регулювання діяльності дільничного офіцера поліції здійснюється низкою правових актів, основоположними серед яких є Конституція України та Загальна декларація прав людини. Принципово новим у діяльності поліції є нормативне визначення 3 основного завдання, а саме надання поліцейських послуг. Цілком виправданим убачається оцінювання роботи дільничного офіцера поліції крізь призму рівня довіри населення. Адже саме дільничний є представником поліції на території обслуговування, який може максимально ефективно взаємодіяти з громадою й задовольняти її потреби в різних сферах суспільного життя [4, с. 132].

З огляду на наведене стає зрозуміло, що превентивна діяльність дільничних офіцерів поліції спрямована на: забезпечення публічного порядку та безпеки на дільниці; ефективну реалізацію прав і свобод людини і громадянина; реалізацію правового інструментарію, що необхідний для досягнення поставлених цілей; недопущення протиправних дій особами, які схильні до вчинення правопорушень; створення відповідних стимулів до правомірної поведінки з боку всіх верств населення шляхом усунення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень [3, с. 315].

Отже, метою превентивної діяльності дільничних офіцерів поліції є стимулювання всіх верств населення до правомірної поведінки, перешкоджання вступу їх в антигромадські відносини, припинення таких відносин, недопущення провокацій протиправних дій, створення правових та організаційних засад недопущення вчинення правопорушень, розроблення превентивних механізмів, правил щодо усунення наслідків негативних проявів тощо.

Бондар В.В. Дільничні офіцери поліції та поліцейські громади: реалії сьогодення. Юридичний бюлетень. Випуск 15. 2020.

2. Мердова О.М. Адміністративно-правовий статус дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади. Правовий часопис Донбасу № 3 (72) 2020. URL:

3. Парханов Г. Р. Превентивна діяльність дільничних офіцерів поліції: питання сьогодення. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 6. Том 4. 2017.

4. Клочко Анатолій. Особливості правового регулювання діяльності дільничних офіцерів поліції. Адміністративне право і процес. 3/2017.

Кузнецова Є. О.

студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Голобутовський Р.З.,

д.ю.н., доцент кафедри,

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ СПЕЦІАЛІСТІВ ЮРИСТІВ

Юридична діяльність є складовою соціальної діяльності у суспільстві. Юридична діяльність належить до соціальної діяльності – це єдність теоретичного й матеріально-практичного процесів, які здійснюються соціальними суб'єктами з метою цілеспрямованого використання та зміни навколишнього середовища в інтересах людей [1]. Основними ознаками юридичної діяльності є такі: єдність теоретичного процесу, який поєднує пізнання явищ, предметів і матеріальнопрактичних дій, спрямованих на використання вивчених предметів та явищ в інтересах людей; юридичну діяльність здійснюють соціальні суб'єкти – індивіди або їх групи, наділені свідомістю та волею, здатні пізнавати і діяти; об'єктом діяльності є навколишнє середовище, тобто різноманітні матеріальні та нематеріальні явища й предмети, які оточують людину; зміст діяльності полягає в цілеспрямованому використанні та зміні навколишнього середовища соціальними суб'єктами, тобто це завжди свідома діяльність, спрямована на визначення цілей та засобів їх досягнення; метою діяльності є задоволення матеріальних та духовних потреб людей [1, 2].

Слово «юридичний» є синонімом слова «правовий». На цих словах базується майже вся юридична термінологія.